

N:o 43.

Ank. till Riksd. kansli den 4 maj 1891, kl. 11 f. m.

Laguskottets utlåtande, i anledning af väckt motion med förslag om tillägg till 53 § af stadgan om skiftesverket i riket den 9 november 1866.

53 § af skiftesstadgan har för närvarande följande lydelse:

»Sedan konceptkartan öfver skifteslagets egor är i fullständigt skick samt rågångarne deromkring finnas bestämde, skall skiftesmannen för delgarne och gode männen till beslutande ordentligen och redigt föredraga allt, hvad till skiftets verkställighet i hela dess vidd hörer, nemligen — 1:o. Om egoutbyte med angränsande byar och hemman; — 2:o Om urskiljandet af den mark, hvilken såsom inrösnings- eller afrösningsjord beräknas skall; — 3:o. Om egornas gradering; och sedermera dock ej förr än egobeskrifning och häfdeförteckning, der sådan förteckning skall ske, blifvit upprättade och kommit i fullständigt skick; — 4:o. Om undantag af mark för delegarnes allmänna behof; — 5:o. Om delningsgrunden; — 6:o. Om öfrige grunder för verkställighet af laga skifte, så ock om skiftesläggningen och skyldighet att från by utflytta; — 7:o. Om bidrag till utflyttning, så ock om odlingskostnad för sådan ouppodlad mark, hvilken i skiftet såsom inrösningsjord intages, samt om ersättning till delegare, som antingen erhåller vanhäfdad jord eller förlorar ståndskog, plantering eller torfjord m. m. dylikt; och — 8:o. Om tiden för tillträde af ego-lotterna samt skogs och torfjords afbrukning.

Bih. till Riksd. Prot. 1891. 7 Saml. 22 Häft. (N:o 43.)

Innan frågorna om egoutbyte, urskiljande af in- och afrösningsjord samt egogradering få förekomma till handläggning, erfordras således att *all* skifteslagets mark blifvit å karta affattad äfvensom rågångarne deromkring bestämda.

Uti en inom Första Kammaren väckt, till utskottet hänvisad motion, n:o 30, anför nu herr *C. O. Widmark*:

»Bland de viktigaste paragraferna i kongl. skiftestadgan är den 53:e, som bestämmer den ordning, hvaruti frågorna vid behandlingen af ett laga skifte skola föredragas, och pröfvande domstolar fästa äfven stort afseende vid, att densamma i allo varder följd. Det är ock visst att i vanliga fall, eller vid laga skiften af ordinär storlek, den sålunda lagstadgade arbetsföljden är lämplig och ändamålsenlig. Så är dock ej förhållandet, der skifteslaget har ett betydligare omfång eller sådan storlek, att i och för affattningen eller konceptkartans upprättande åtgå flera år. Sådana skifteslag förekomma ofta i Helsingland och Herjeådalen, vanligen omfattande hela socknar eller flere byar med arealer uppgående till 100,000-tal hektar. I sådana skifteslag kan konceptkartan ej annorlunda upprättas än i flere delar eller kartblad. Om man vid laga skiften inom sådana skifteslag spar med behandlingen af egoutbytesfrågorna, bestämmandet af skilnaden emellan in- och afrösningsjorden samt egograderingen, till dess konceptkartan i sin helhet är i fullständigt skick, fördröjas skiftesätgårderna i högsta grad mot hvad som blir händelsen, om dessa särskildt nämnda frågor få företagas och behandlas inom särskild del af skifteslaget, så snart konceptkartan öfver sådan del hunnit fullbordas, ty kartuträkningen och upprättande af egobeskrifningen, lämpliga vintergöromål, kunna vinter efter vinter fortgå öfver det föregående somnar affattade och graderade, hvarigenom det tidsödande arbetet med egobeskrifningen kan bringas till slut nära nog samtidigt med affattningens fullbordan, och detta utan att dertill behöft användas några för landtmäterigöromål ute på fältet dyrbara sommandagar. På sistnämnda tidsbesparande sätt antager jag ock att i allmänhet förfarits, utan att anmärkning mig veterligen deremot förekommit vid pröfning af laga skiften, men inom Jemtlands län hafva landmätarne för undvikande af alla anmärkningar härutinnan tid efter annan utverkat åt sig nådigt tillstånd till sådant förfaringsätt.

Tillstånd dertill lærer dock numera ej kunna erhållas, sedan kongl. skiftestadgan betraktas såsom civil lag, hvilket synes deraf, att Kongl. Majt genom beslut af den 29 augusti 1890 förklarar sig icke kunna i nåder

bifalla af landtmätare gjord och af landtmäteristyrelsen tillstyrkt ansökning i detta syfte.

Då all tvekan om författnings mening bör undanrödjas, och saken i fråga är af vigt för fortskyndande af de stora skiftesförrättningarne, torde ett tillägg til 53 § kongl. skiftesstadgan böra göras, tillåtande beskrifna förfaringssättet, när delegarne sig derom förena eller Kongl. Maj:t i brist af sådan förening derom förordnar, denna senare bestämmelse nödig, då mycket lätt kan hända, att enhällig öfverenskommelse ej ernås, endast därför att någon skiftesdelegare inbillar sig hafva fördel af skiftets fördröjande.

På grund häraf vågar jag föreslå följande tillägg till 53 § kongl. skiftesstadgan:

Der skiftets storlek fordrar, att konceptkartan upprättas i flera delar eller kartblad, må, der delegarne om sådant sig förena eller Kongl. Maj:t på grund af ansökning dertill lemna tillstånd, de i punkterna 1, 2 och 3 nämnda frågor behandlas för de egor, hvaröfver konceptkartedel är i fullständigt skick.»

Det lär icke kunna förnekas, att vid skiftesförrättningar af större omfattning ett strängt tilläpande af den i skiftesstadgans 53 § stadgade arbetsföljd måste i väsentlig mån fördröja förrättningens bringande till slut. Såsom motionären upplyst, hafva, för att undvika sådant dröjsmål, landtmätare oanmärkt vid större skiften, der konceptkartan måst upprättas i flere delar, hvar för sig utgörande ett kartblad, förfarit i enlighet med motionärens förslag, och gäller det sålunda egentligen här att gifva lagens helgd åt ett förfaringssätt, som åtminstone i vissa fall kan vara att föredraga framför det nu lagstadgade. Beträffande den i sådant syfte af motionären föreslagna undantagsbestämmelse synes emellertid kunna ifrågasättas, huruvida icke såsom vilkor för tillåtelsen att använda nämnda förfaringssätt bör föreskrivas, att skifteslagets egor skola innehålla en viss minimi-areal. Men utskottet har icke ansett sig kunna utan stöd af sakkunnig myndighets yttrande härom framställa något bestämt förslag. Om vidare undantag från den allmänna regeln blifver genom lag medgifvet, lär det icke vara nödvändigt att i de fall, då skiftesdelegarne icke derom sig förena, Kongl. Maj:t skall besvaras med pröfning huruvida det tillåtna förfaringssättet må komma till användning, utan torde — i enlighet med hvad som gäller i fråga om andra vid skifte uppkom-

mande spörsmål, hvilkas lösning kräfver en större erfarenhet om skiftes-
ärendens natur — afgörandet i sådana fall kunna öfverlemnas åt landt-
mäteristyrelsen.

På grund af hvad sålunda är vordet anfördt, har utskottet ansett
sig böra i anledning af motionen hemställa,

att Riksdagen ville i skrifvelse anhålla, att Kongl.
Maj:t täcktes låta utarbета och för Riksdagen fram-
lägga förslag till sådant tillägg vid 53 § af skiftes-
stadgan den 9 november 1866, att, då till följd af
egornas storlek konceptkarta måste upprättas i flera
delar eller kartblad, frågorna om egoutbyten med an-
gränsande byar och hemman, urskiljandet af den mark,
hvilken såsom inrösnings- eller afrösningsjord skall be-
räknas samt om egornas gradering må, der delegarne
sig derom förena eller efter vederbörligt tillstånd, be-
handlas särskildt för de egor, i afseende hvarå kon-
ceptkartedel är i fullständigt skick.

Stockholm den 4 maj 1891.

På lagutskottets vägnar:

C. A. SJÖCRONA.